

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ କାଣ୍ବ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी काण्व संहिता)

(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Kaanva Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,
ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,
ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ପଞ୍ଜିକିଂଶା ଅପମାୟା

॥ ଅଥ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ ସମବର୍ତ୍ତତାଗ୍ରେ ଭୂତସ୍ୟ ଜାତଃ ପତିରେକ ଆସୀତ୍ ।

ସ ଦାଧାର ପୃଥିବୀଂ ଦ୍ୟାମୁତେମାଂ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥୧॥ ୧

ଉପୟାମଗୃହୀତୋଽସି ପ୍ରଜାପତୟେ ତ୍ବା ଜୁଷ୍ଠଂ ଗୃହ୍ଣାମ୍ୟେଷ ତେ ଯୋନିଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ତେ ମହିମା ।

ୟସ୍ତେହନ୍ତ୍ରସଂବସ୍ତରେ ମହିମା ସଂବଭୂବ ଯସ୍ତେ ବାୟା ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ମହିମା ସଂବଭୂବ ।

ୟସ୍ତେ ଦିବି ସୂର୍ଯ୍ୟେ ମହିମା ସଂବଭୂବ ତସ୍ତୈ ତେ ମହିମ୍ନେ ପ୍ରଜାପତୟେ ସ୍ବାହା ଦେବେଭ୍ୟଃ ॥୨॥ (୧) ୨

ୟଃ ପ୍ରାଣତୋ ନିମିଷତୋ ମହିତ୍ୱୈକ ଇଦ୍ରାଜା ଜଗତୋ ବଭୂବ ।

ୟ ଈଶେ ଅସ୍ୟ ଦ୍ୱିପଦଶ୍ଚତୁଷ୍ପଦଃ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥୧॥ ୩

ଉପୟାମଗୃହୀତୋଽସି ପ୍ରଜାପତୟେ ତ୍ବା ଜୁଷ୍ଠଂ ଗୃହ୍ଣାମ୍ୟେଷ ତେ ଯୋନିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ରମାସ୍ତେ ମହିମା ।

ୟସ୍ତେ ରାତ୍ରୌ ସଂବସ୍ତରେ ମହିମା ସଂବଭୂବ ଯସ୍ତେ ପୃଥିବ୍ୟାମଗ୍ନୌ ମହିମା ସଂବଭୂବ ।

ୟସ୍ତେ ନକ୍ଷତ୍ରେଷୁ ଚନ୍ଦ୍ରମସି ମହିମା ସଂବଭୂବ ତସ୍ତୈ ତେ ମହିମ୍ନେ ପ୍ରଜାପତୟେ ଦେବେଭ୍ୟଃ

ସ୍ବାହା ॥୨॥ (୨) ୪

ୟୁଞ୍ଜିନ୍ତି ବ୍ରହ୍ମମରୁଷଂ ଚରନ୍ତଂ ପରି ତସ୍ମୃଷଃ । ରୋଚନ୍ତେ ରୋଚନା ଦିବି ॥୧॥ ୫

ୟୁଞ୍ଜିନ୍ତ୍ୟସ୍ୟ କାମ୍ୟା ହରୀ ବିପକ୍ଷସା ରଥେ । ଶୋଣା ଧୃଷ୍ଣୁ ନୃବାହସା ॥୨॥ ୬

ୟଦ୍ଭାତୋ ଅପୋ ଅଗନୀଗନ୍ଧ୍ରିୟାମିନ୍ଦ୍ରସ୍ୟ ତନ୍ନମ୍ ।

ଏତଂ ସ୍ତୋତରନେନ ପଥା ପୁନରଶ୍ୱମାବର୍ତ୍ତୟାସି ନଃ ॥୩॥ ୭

ବସବସ୍ତାଞ୍ଜିନ୍ତୁ ଗାୟତ୍ରେଣ ଛନ୍ଦସା ରୁଦ୍ରାସ୍ତାଞ୍ଜିନ୍ତୁ ତ୍ରିଷ୍ଟୁଭେନ ଛନ୍ଦସା ।

ଆଦିତ୍ୟାସ୍ତାଞ୍ଜିନ୍ତୁ ଜାଗତେନ ଛନ୍ଦସା ॥୪॥ ୮

ଭୂର୍ଭୁବଃ ସ୍ୱର୍ଗାଽଽପ୍ୟଶ୍ଚାଚ୍ୟୁତାନ୍ମୟା ଗର୍ଭାଃ ।
ଏତଦନ୍ତର୍ଗତଃ ଧୃତଃ ଏତଦନ୍ତର୍ଗତଃ ପ୍ରଜାପତିଃ ॥୫॥ ୯

କଃ ସ୍ଥିଦେକାକୀ ଚରତି କ ଉ ସ୍ଥିଜ୍ଞାୟତେ ପୁନଃ ।
କିଂ ସ୍ଥିଜ୍ଞିମସ୍ୟ ଭେଷଜଂ କିମ୍ବାବପନଂ ମହତ୍ ॥୭॥ ୧୦

ସୂର୍ଯ୍ୟ ଏକାକୀ ଚରଣି ଚନ୍ଦ୍ରମା ଜାୟତେ ପୁନଃ ।
ଅଗ୍ନିହିମସ୍ୟ ଭେଷଜଂ ଭୃମିରାବପନଂ ମହତ ॥୭॥ ୧୧

କା ସ୍ଥିତାସୀତ୍-ପୂର୍ବଚିତ୍ତିଃ କିଂ ସ୍ଥିତାସୀତ୍ ବୃହଦ୍ବୟଃ ।
କା ସ୍ଥିତାସୀପ୍ରିଲିପ୍ତା କା ସ୍ଥିତାସୀପ୍ରିଶଙ୍ଖିଲ୍ଲା ॥୮॥ ୧୭

ଦେବୀରାସୀତ୍-ପୂର୍ବଚିତ୍ତିରଶ୍ଚ ଆସୀତ୍ ବୃହଦ୍ବୟଃ ।
ଅବିରାସୀପ୍ତିଲିପ୍ତିଲ୍ଲା ରାତିରାସୀପ୍ତିଶଙ୍କିଲ୍ଲା ॥୯॥ (୩) ୧୩

ବାୟୁଷ୍ଟା ପରତେରବତ୍ସିତଗ୍ରୀବଶ୍ଚାଗୈଃ ।
 ନ୍ୟଗ୍ରୋଧଶ୍ଚମୟୈଃ ଶଲ୍ଲଲିର୍ଦ୍ଦିଘ୍ୟା ॥୧॥ ୧୪

ଏକ ସ୍ୟ ରାଧ୍ୟା ବୃଷା ପତ୍ତିଷ୍ଠତୁର୍ତ୍ତିରେଦଗନ୍ ।
 ବ୍ରହ୍ମା କୃଷ୍ଣା ନୋଃବତୁ । ନମୋଃଗ୍ନୟେ ॥୨॥ ୧୫

ସଂଶିତେ ରଶ୍ମିନା ରଥଃ ସଂଶିତେ ରଶ୍ମିନା ହୟଃ ।
ସଂଶିତେ ଅପ୍ସପ୍ସଜା ବ୍ରହ୍ମା ସୋମପୁରୋଗବଃ ॥୩॥ ୧୭

ସ୍ବୟଂ ବାଜିଂ ସ୍ବନ୍ତଂ କଳ୍ପୟସ୍ବ ସ୍ବୟଂ ଯଜସ୍ବ ସ୍ବୟଂ ଭୁଷସ୍ବ ।
ମହିମା ତେନେନ ନ ସଂନଶେ ॥୪॥ ୧୭

ନ ବା ଉ ଏତନ୍-ପ୍ରିୟସେ ନ ରିଷ୍ୟସି ଦେବୀଂ ଲଦେଷି ପଥିଭିଃ ସୁଗେଭିଃ ।
 ଯତ୍ରାସତେ ସୁକୃତୋ ଯତ୍ର ତେ ଯୟନ୍ତ୍ରତ ତ୍ୱା ଦେବଃ ସବିତା ଦଧାତୁ ॥୫॥ ୧୮ (୧୪୭୯)

ଅଗ୍ନିଃ ପଶୁରାସୀଞ୍ଜେନାୟଜନ୍ତୁ ସ ଏତଂ ଲୋକମଜୟନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନଗ୍ନିଃ ।
ସ ତେ ଲୋକୋ ଭବିଷ୍ୟତି ତଂ ଜେଷ୍ୟସି ପିବୈତା ଅପଃ ।
ବାୟୁଃ ପଶୁରାସୀଞ୍ଜେନାୟଜନ୍ତୁ ସ ଏତଂ ଲୋକମଜୟନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନାୟୁଃ ।
ସ ତେ ଲୋକୋ ଭବିଷ୍ୟତି ତଂ ଜେଷ୍ୟସି ପିବୈତା ଅପଃ ।
ସୂର୍ଯ୍ୟଃ ପଶୁରାସୀଞ୍ଜେନାୟଜନ୍ତୁ ସ ଏତଂ ଲୋକମଜୟନ୍ୟସ୍ମିନ୍ନସୂର୍ଯ୍ୟଃ ।
ସ ତେ ଲୋକୋ ଭବିଷ୍ୟତି ତଂ ଜେଷ୍ୟସି ପିବୈତା ଅପଃ ॥୭॥ (୪) ୧୯

ପ୍ରାଣାୟ ସ୍ବାହାପାନାୟ ସ୍ବାହା ବ୍ୟାନାୟ ସ୍ବାହା ।
ଅମ୍ନେ ଅମ୍ନିକ୍ଷେମ୍ନାଲିକ୍ଷେ ନ ମା ନୟତି କଶ୍ଚନ ।
ସସସ୍ତ୍ୟଶ୍ବକଃ ସୁଭଦ୍ରିକାଂ କାମ୍ପୀଲବାସିନୀମ୍ ॥୧॥ ୨୦

ଗଣାନାଂ ତ୍ବା ଗଣପତିଃ ହବାମହେ ପ୍ରିୟାଣାଂ ତ୍ବା ପ୍ରିୟପତିଃ ହବାମହେ ।
ନିଧୀନାଂ ତ୍ବା ନିଧିପତିଃ ହବାମହେ ବସୋ ମମ ॥୨॥ ୨୧

ଆହମଜାନି ଗର୍ଭଧମା ତ୍ବମଜାସି ଗର୍ଭଧମ୍ ।
ତା ଉତ୍ତୌ ଚତୁରଃ ପଦଃ ସମ୍ପ୍ରସାରୟାବ ।
ସ୍ବର୍ଗେ ଲୋକେ ପ୍ରୋର୍ଣ୍ଣାଥାଂ ବୃଷା ବାଜୀ ରେତୋଧା ରେତୋ ଦଧାତୁ ॥୩॥ (୫) ୨୨

ଉସ୍ତକ୍ଥ୍ୟା ଅବ ଗୁଦଂ ଧେହି ସମଞ୍ଜିଂ ଚାରୟା ବୃଷନ୍ ।
ୟ ସ୍ବାଣାଂ ଜୀବଭୋଜନଃ ॥୧॥ ୨୩

ୟକାସକୌ ଶକୁନ୍ତିକାହଲଗିତି ବଞ୍ଚତି ।
ଆହୁତି ଗତେ ପସୋ ନିଗଲ୍-ଗଲୀତି ଧାରକା ॥୨॥ ୨୪

ୟକୋଽସକୌ ଶକୁନ୍ତକ ଆହଲଗିତି ବଞ୍ଚତି ।
ବିବକ୍ଷତ ଇବ ତେ ମୁଖମଧୁର୍ଯ୍ୟୋ ମା ନସ୍ତୁମତି ଭାଷଥାଃ ॥୩॥ ୨୫

ମାତା ଚ ତେ ପିତା ଚ ତେଂଗ୍ରଂ ବୃକ୍ଷସ୍ୟ ରୋହତଃ ।
ପ୍ରତିଲାମୀତି ତେ ପିତା ଗଭେ ମୁଷ୍ଟିମତଃସୟତ୍ ॥୪॥ ୨୬

ମାତା ଚ ତେ ପିତା ଚ ତେଂଗ୍ରେ ବୃକ୍ଷସ୍ୟ କ୍ରୀଳତଃ ।
ବିବକ୍ଷତ ଇବ ତେ ମୁଖଂ ବ୍ରହ୍ମନ୍ନା ତ୍ୱଂ ବଦୋ ବହୁ ॥୫॥ ୨୭

ଉର୍ଧ୍ୱମେନାମୁଚ୍ଛାପୟ ଗିରୌ ଭାରଃ ହରନ୍ନିବ ।
ଅଥାସ୍ତ୍ରୈ୍ୟ ମଧ୍ୟମେଧତାଃ ଶୀତେ ବାତେ ପୁନନ୍ନିବ ॥୬॥ ୨୮

ଉର୍ଧ୍ୱମେନମୁଚ୍ଛାୟାଦ୍ଧିରୌ ଭାରଃ ହରନ୍ନିବ ।
ଅଥାସ୍ୟ ମଧ୍ୟମେଜତୁ ଶୀତେ ବାତେ ପୁନନ୍ନିବ ॥୭॥ ୨୯

ୟଦସ୍ୟା ଅଂଦୁଭେଦ୍ୟାଃ କୃଧୁ ସ୍ଥୂଳମୁପାତସତ୍ ।
ମୁଷ୍ଟା ଇଦସ୍ୟା ଏଜତୋ ଗୋଶଫେ ଶକୁଳା ଇବ ॥୮॥ ୩୦ (୧୪୯୧)

ୟଦେବାସୋ ଲଲାମଗୁଂ ପ୍ର ବିଷ୍ଣୁମିନମାବିଷୁଃ ।
ସକ୍ଥା ଦେଦିଶ୍ୟତେ ନାରୀ ସତ୍ୟସ୍ୟାକ୍ଷିଭୁବୋ ଯଥା ॥୯॥ ୩୧

ୟଦ୍ଭରିଣୋ ଯବମଞ୍ଜି ନ ପୁଷ୍ଟଂ ପଶୁ ମନ୍ୟତେ ।
ଶୂଦ୍ରା ଯଦୟଞ୍ଜାରା ନ ପୋଷାୟ ଧନାୟତି ॥୧୦॥ ୩୨

ୟଦ୍ଭରିଣୋ ଯବମଞ୍ଜି ନ ପୁଷ୍ଟଂ ବହୁ ମନ୍ୟତେ ।
ଶୂଦ୍ରୋ ଯଦୟଞ୍ଜୟେ ଜାରୋ ନ ପୋଷମନ୍ନୁ ମନ୍ୟତେ ॥୧୧॥ ୩୩

ଦଧିକ୍ରାବ୍-ଣୋ ଅକାରିଷଂ ଜିଷ୍ଟୋରଶ୍ୱସ୍ୟ ବାଜିନଃ ।
ସୁରଭି ନୋ ମୁଖା କରତ୍-ପ୍ର ଶ ଆୟୁଂଷି ତାରିଷତ୍ ॥୧୨॥ (୨) ୩୪

ଗାୟତ୍ରୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁକ୍ତଗତ୍ୟନୁଷ୍ଟୁପ୍-ପଞ୍ଜ୍ୟା ସହ ।
ବୃହତୁ୍ୟଷ୍ଟିହା କକୁପ୍-ସୁଚୀଭିଃ ଶମ୍ୟନ୍ତୁ ତ୍ୱା ॥୧॥ ୩୫

ଦ୍ଵିପଦା ଯାଶ୍ଚତୁଷ୍ପଦାସ୍ତ୍ରିପଦା ଯାଶ୍ଚ ଷଟ୍ପଦାଃ ।

ବିଚ୍ଛନ୍ଦା ଯାଶ୍ଚ ସଚ୍ଛନ୍ଦାଃ ସୂଚୀତିଃ ଶମ୍ୟନ୍ତୁ ତ୍ଵା ॥୨॥ ୩୭

ମହାନାମ୍ନେୟା ରେବତେୟା ବିଶ୍ଵା ଆଶାଃ ପ୍ରଭୁବରୀଃ ।

ମୈଘାବିଦ୍ୟୁତୋ ବାଚଃ ସୂଚୀତିଃ ଶମ୍ୟନ୍ତୁ ତ୍ଵା ॥୩॥ ୩୭

ନାର୍ଯ୍ୟସ୍ତେ ପତ୍ନେୟା ଲୋମ ବିଚିନ୍ଦନ୍ତୁ ମନୀଷୟା ।

ଦେବାନାଂ ପତ୍ନେୟା ଦିଶଃ ସୂଚୀତିଃ ଶମ୍ୟନ୍ତୁ ତ୍ଵା ॥୪॥ ୩୮

ରଜତା ହରିଣୀଃ ସୀସା ଯୁଜୋ ଯୁଜ୍ୟନ୍ତେ କର୍ମତିଃ ।

ଅଶ୍ଵସ୍ୟ ବାଜିନସ୍ତ୍ଵଚି ସିମାଃ ଶମ୍ୟନ୍ତୁ ଶମ୍ୟନ୍ତୁଃ ॥୫॥ ୩୯

କୁବିଦଙ୍ଗ ଯୁବମନ୍ତୋ ବୟଞ୍ଜିଦ୍ୟଥା ଦାନ୍ତ୍ୟନ୍ନପୂର୍ବଂ ବିୟୁୟ ।

ଇହେହୈଷାଂ କୃଣୁହି ଭୋଜନାନି ଯେ ବର୍ହିଷୋ ନମ ଉକ୍ତିଂ ନ ଜଗୁଃ ॥୬॥ (୭) ୪୦

କସ୍ତ୍ଵା ଛ୍ୟତି କସ୍ତ୍ଵା ବିଶାସ୍ତ୍ରି କସ୍ତେ ଗାତ୍ରାଣି ଶମ୍ୟତି । କ ଉ ତେ ଶମିତା କବିଃ ॥୭॥ ୪୧

ରତବସ୍ତ୍ର ରତୁଥା ପର୍ବ ଶମିତାରୋ ବି ଶାସ୍ତ୍ରତୁ ।

ସଂବସ୍ତ୍ରରସ୍ୟ ତେଜସା ଶମୀତିଃ ଶମ୍ୟନ୍ତୁ ତ୍ଵା ॥୮॥ ୪୨

ଅର୍ଧମାସାଃ ପରୁଂଷି ତେ ମାସା ଆ ଛ୍ୟନ୍ତୁ ଶମ୍ୟନ୍ତୁଃ ।

ଅହୋରାତ୍ରାଣି ମରୁତୋ ବିଲିଷ୍ଟଃ ସୁଦୟନ୍ତୁ ତେ ॥୯॥ ୪୩

ଦୈବ୍ୟା ଅଧ୍ୟୟବସ୍ତ୍ରା ଛ୍ୟନ୍ତୁ ବି ଚ ଶାସ୍ତ୍ରତୁ ।

ଗାତ୍ରାଣି ପର୍ବଶସ୍ତେ ସିମାଃ କୃଣୁନ୍ତୁ ଶମ୍ୟନ୍ତୁଃ ॥୧୦॥ ୪୪ (୧୫୦୫)

ଦୈବ୍ୟେ ପୃଥିବ୍ୟନ୍ତରିକ୍ଷଂ ବାୟୁଶ୍ଚିଦ୍ରଂ ପୃଣାତୁ ତେ ।

ସୁୟସ୍ତେ ନକ୍ଷତ୍ରୈଃ ସହ ଲୋକଂ କୃଣୋତୁ ସାଧୁୟା ॥୧୧॥ ୪୫

ଶଂ ତେ ପରେଭ୍ୟା ଗାତ୍ରେଭ୍ୟଃ ଶମସ୍ତବରେଭ୍ୟଃ ।
ଶମସ୍ତଭ୍ୟା ମଞ୍ଜଭ୍ୟଃ ଶମସ୍ତ ତନ୍ତୈ ତବ ॥୬॥ (୮) ୪୬

କଃ ସ୍ତୈଦେକାକୀ ଚରତି କ ଉ ସ୍ତୈଜ୍ଞାୟତେ ପୁନଃ ।
କିଂ ସ୍ତୈଜ୍ଞିମସ୍ୟ ଭେଷଜଂ କିମ୍ବାବପନଂ ମହତ୍ ॥୭॥ ୪୭

ସୁୟଂ ଏକାକୀ ଚରତି ଚନ୍ଦ୍ରମା ଜାୟତେ ପୁନଃ ।
ଅଗ୍ନିର୍ହମସ୍ୟ ଭେଷଜଂ ଭୂମିରାବପନଂ ମହତ୍ ॥୮॥ ୪୮

କିଂ ସ୍ତୈସୁୟସମଂ ଜ୍ୟୋତିଃ କିଂ ସମୁଦ୍ରସମଂ ସରଃ ।
କିଂ ସ୍ତୈତ୍-ପୃଥିବ୍ୟୈ ବର୍ଷାୟଃ କସ୍ୟ ମାତ୍ରା ନ ବିଦ୍ୟତେ ॥୯॥ ୪୯

ବ୍ରହ୍ମ ସୁୟସମଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ଦ୍ୟୌଃ ସମୁଦ୍ରସମଂ ସରଃ ।
ଇନ୍ଦ୍ରଃ ପୃଥିବ୍ୟୈ ବର୍ଷାୟାନ୍ ଗୋସ୍ତୁ ମାତ୍ରା ନ ବିଦ୍ୟତେ ॥୧୦॥ ୫୦

ପୃଥ୍ଵୀମି ତ୍ବା ଚିତୟେ ଦେବସଖ ଯଦି ତ୍ବମତ୍ର ମନସା ଜଗନ୍ତୁ ।
ୟେଷୁ ବିଷ୍ଣୁସ୍ତ୍ରୀଷୁ ପଦେଷ୍ଠେଷ୍ଠସ୍ତେଷୁ ବିଶ୍ଵଂ ଭୁବନମା ବିବେଶାନ୍ ॥୧୧॥ ୫୧

ଅପି ତେଷୁ ତ୍ରୀଷୁ ପଦେଷ୍ଠସ୍ତ୍ରୀ ଯେଷୁ ବିଶ୍ଵଂ ଭୁବନମା ବିବେଶ ।
ସଦ୍ୟଃ ପର୍ଯ୍ୟେମି ପୃଥିବୀମୁତ ଦ୍ୟାମେକେନାଙ୍ଗେନ ଦିବୋ ଅସ୍ୟ ପୃଷ୍ଠମ୍ ॥୧୨॥ ୫୨

କେଶ୍ଵନ୍ତଃ ପୁରୁଷ ଆ ବିବେଶ କାନ୍ୟନ୍ତଃ ପୁରୁଷେ ଅର୍ପିତାନି ।
ଏତଦ୍ ବ୍ରହ୍ମନ୍ନୁପ ବଲ୍ହାମସି ତ୍ବା କିଂ ସ୍ତୈନ୍ନଃ ପ୍ରତି ବୋତାସ୍ୟତ୍ର ॥୧୩॥ ୫୩

ପଞ୍ଚସ୍ଵନ୍ତଃ ପୁରୁଷ ଆ ବିବେଶ ତାନ୍ୟନ୍ତଃ ପୁରୁଷେ ଅର୍ପିତାନି ।
ଏତଦ୍ଭାତ୍ର ପ୍ରତିମନ୍ତାନୋ ଅସ୍ମି ନ ମାୟୟା ଭବସ୍ତ୍ୟଗ୍ରୋ ମତ୍ ॥୧୪॥ (୯) ୫୪

କା ସ୍ତୈଦାସୀତ୍-ପୂର୍ବଚିତ୍ତିଃ କିଂ ସ୍ତୈଦାସୀତ୍ ବୃହଦ୍ବୟଃ ।
କା ସ୍ତୈଦାସୀତ୍ଲିପ୍ତିଲ୍ଲା କା ସ୍ତୈଦାସୀତ୍ଶଙ୍ଖିଲ୍ଲା ॥୧୫॥ ୫୫

ଦୌରାସୀତ୍-ପୂର୍ବଚିତ୍ତିରଶ୍ଚ ଆସୀତ୍ ବୃହଦ୍ବୟଃ ।
ଅବିରାସୀତ୍ଲିପ୍ତା ରାତ୍ରିରାସୀତ୍ଶିଖିଲା ॥୨॥ ୫୬

କା ଇମରେ ପିଶଙ୍ଗିଲା କା ଇଂ କୁରୁ ପିଶଙ୍ଗିଲା ।
କ ଇମା ସ୍ବୟମର୍ଷତି କ ଇଂ ପଦ୍ମାଂ ବି ସର୍ପତି ॥୩॥ ୫୭ (୧୫୧୮)

ଅଜାରେ ପିଶଙ୍ଗିଲା ଶ୍ବାବିହ୍ନୁରୁ ପିଶଙ୍ଗିଲା ।
ଶଶ ଆସ୍ବୟମର୍ଷତ୍ୟହିଃ ପଦ୍ମାଂ ବି ସର୍ପତି ॥୪॥ ୫୮

କତ୍ୟସ୍ୟ ବିଷ୍ଣାଃ କତ୍ୟକ୍ଷରାଣି କତି ହୋମାସଃ କତିଧା ସମିଦଃ ।
ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ତ୍ବା ବିଦଧା ପୃଥ୍ବୀମତ୍ର କତି ହୋତାର ଋତୁଶୋ ଯଜନ୍ତି ॥୫॥ ୫୯

ଷଳସ୍ୟ ବିଷ୍ଣାଃ ଶତମକ୍ଷରାଣ୍ୟଶୀତିହୋମାଃ ସମିଧୋ ହ ତିସ୍ରଃ ।
ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ତେ ବିଦଧା ପ୍ର ବ୍ରବୀମି ସପ୍ତ ହୋତାର ଋତୁଶୋ ଯଜନ୍ତି ॥୬॥ ୬୦

କୋ ଅସ୍ୟ ବେଦ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଂ କୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ ।
କଃ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବେଦ ବୃହତୋ ଜନିତ୍ରଂ କୋ ବେଦ ଚନ୍ଦ୍ରମସ୍ୟ ଯତୋଜାଃ ॥୭॥ ୬୧

ବେଦାହମସ୍ୟ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଂ ବେଦ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ ।
ବେଦ ସୂର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ବୃହତୋ ଜନିତ୍ରମଥୋ ବେଦ ଚନ୍ଦ୍ରମସ୍ୟ ଯତୋଜାଃ ॥୮॥ ୬୨

ପୃଥ୍ବୀମି ତ୍ବା ପରମନ୍ତ୍ରଂ ପୃଥିବ୍ୟାଃ ପୃଥ୍ବୀମି ଯତ୍ର ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ ।
ପୃଥ୍ବୀମି ତ୍ବା ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ବସ୍ୟ ରେତଃ ପୃଥ୍ବୀମି ବାତଃ ପରମଂ ବ୍ୟୋମ ॥୯॥ ୬୩

ଇୟଂ ବେଦିଃ ପରୋ ଅନ୍ତଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅୟଂ ଯଜ୍ଞୋ ଭୁବନସ୍ୟ ନାଭିଃ ।
ଅୟଂ ସୋମୋ ବୃଷ୍ଣୋ ଅଶ୍ବସ୍ୟ ରେତୋ ବ୍ରହ୍ମାୟଂ ବାତଃ ପରମଂ ବ୍ୟୋମ ॥୧୦॥ ୬୪

ସୁଭୁଃ ସ୍ବୟମୁଃ ପ୍ରଥମୋଽନ୍ତର୍ମହତ୍ୟର୍ଣ୍ଣବେ ।
ଦଧେ ହ ଗର୍ଭମୃତ୍ତିୟଂ ଯତୋ ଜାତଃ ପ୍ରଜାପତିଃ ॥୧୧॥ ୬୫

ହୋତା ଯୁଷତ୍-ପ୍ରଜାପତିଃ ସୋମସ୍ୟ ମହିମ୍ନଃ ।

ଭୁଷତାଂ ପିବତୁ ସୋମଃ ହୋତର୍ଯ୍ୟଜ ॥୧୨॥ ୬୭

ପ୍ରଜାପତେ ନ ତୁଦେତାନ୍ୟନ୍ୟୋ ବିଶ୍ୱା ରୂପାଣି ପରି ତା ବଭୁବ ।

ୟକ୍ରାମାସ୍ତେ ଭୁବୁମସ୍ତନ୍ନୋ ଅସୁ ବୟଃ ସ୍ୟାମ ପତୟୋ ରୟାଣାମ୍ ॥୧୩॥ (୧୦) ୬୭ (୧୫୨୮)

ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭୋ ଦୈ ॥୨॥ ଯଃ ପ୍ରାଣତୋ ଦୈ ॥୨॥ ଯୁଞ୍ଜିତି ନବ ॥୯॥ ବାୟୁଷ୍ଟା ଷଟ୍ ॥୬॥

ପ୍ରାଣାୟ ତିସ୍ରଃ ॥୩॥ ଉସ୍ତକ୍ଥ୍ୟା ଦ୍ୱାଦଶ ॥୧୨॥ ଗାୟତ୍ରୀ ଷଟ୍ ॥୬॥ କସ୍ତ୍ରା ଷଟ୍ ॥୬॥

କଃ ସ୍ୱିଦଷ୍ଟ ॥୮॥ କା ସ୍ୱିତ୍ ତ୍ରୟୋଦଶ ॥୧୩॥ ଦଶାନୁବାକେଷୁ ସପ୍ତଷଷ୍ଠି ॥୬୭॥

॥ ଇତି ଶୁକ୍ଲୟଜୁଃକାଶ୍ୟସଂହିତାୟାଂ ପଞ୍ଚବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ॥ ୨୫ ॥

